

6. Godbina šola sklenjena z normalko;
7. Godbina šola, ki jo vzderžuje filharmonično društvo, in
8. Pevska učilnica, ki jo vzderžuje národna čitalnica.

Zasebnih odgojilnic je v Ljubljani 1 (Waldherjeva) za moške in 4 za ženske; uršulinska samostana v Loki in v Ljubljani imata tudi notranje šole (odgojilnice za ženske).

(Prih. dalje.)

Stari in mladi Slovenec.

Pomîněti.

O. I poměnáti ali pomeňati, pomenovati meminisse recordari; sūpomîněti - mēnāti; opomenovati monere; vūspomeňati - novati - minati - aja in memoriam revocare, vūspomině monitor; poměňũ je memoria p. tvoriti, iměti velikũ pomenũ itd.

S. Kakor mîněti in mēniti — se piše tudi ta glagol različno stsl. in nsl. Po Vaše bi mi bilo pisati pomnēti - pomnīm, meni služi prehajavno pomnim - iti kaj, spomniti koga; spominzati - n̄jati se ali koga, spomin ali spominj; serb. je pomenuti - nem mentionem facio. Ker ste imeli ga stsl. v II. versti in velikrat z nosnikom; pisarijo sedaj mnogi spomeniti ali celo spomenoti, opomenovati; vendar tudi pomn̄ja animadversio, serb. attentio; opomba; poměňũ pa je paměti ali moj spominj memoria.

Ponizînũ.

S. Hrovat pravi ponizan humilis, jaz pa za ponizen le ponižen, kar je stsl. humiliatus, iz glag. poniziti demittere, humiliare, poniza - žati; — se humiliari, minui.

Ponikva - ponorũ.

O. Ponikva iz po-nikaŋti-na-ěši, — kati-aja, — cati-ěa prunum esse, oculos demittere; perdi (de fluvio terram subeunte), kar ponorũ locus ubi fluvius sub terram absconditur, iz ponrěti - ra - ěši subire, ingredi; pon̄dretũ (i. e. ponrětũ) immersus, ponrūtije immersio.

S. Nsl. pondrěti immergere, pondrt; od tod menda Podnart - ovec na Gorenskem, kraj je vsaj tak; stsl. tudi podũnyrěti - ěja na pr. vī more immergi; serb. od izvora vodi do ponora. — Ponorilivũ adj. stsl. malus se vendar nekoliko vjema z novosl. po-norim-noretĩ, norec!

Ponjava.

O. Ponjavü m. linteum, ponjavica tunica, vestis superior, aulacum, rad. pon, unde etiam p-opona (cf. gr. *πῆνος* lat. pānus, pannus), ponjavīnikū sindonius.

S. Jaz bi primerjal s stsl. pnati, pēti - pīnā, ponjēti i pojēti, ponēvnik n. ponjavnik itd.

Poraba.

O. Poraba subiectum esse, skoro to, kar raba; porabiti - rabljati - rabotiti subigere; porabū carcer.

S. Porobiti subiicere; nsl. diripere, porob praeda, - robljenje servitus, cf. rob, raba.

Poreklo.

S. Prav vesel sem za primek ali priimek, pridevek, besede poreklo cognomen (Zuname, Familiennamen), serb. tudi podrijetlo; na pr. Leonū imenemī, poreklomī že Makelū; Pavla poreklomī črínago (cf. odūmēlo).

Poroda.

O. Poroda f. i porodū m. partus, origo, progenies, kakor p. pohodū i pohoda f. egressus, ambulatio.

S. Všeč mi je poroda, ali tudi porodina gens; porodistvo je regeneratio, — dimisk regenerationis; porodilja serb. puerpera.

Potaka.

O. I potaky f. g. - kŭvi indulgentia, adulatio; potakŭviti indulgere, rus. potaknuŭi affirmare, potakovīnŭ - nikŭ, - kŭlivŭ indulgens, - livistvo adulatio.

S. Potakovnikov je sedanji čas dokaj, beseda mi toraj prav potrebna; potakŭlivŭ adulationis, indulgens, proprie tako dicere consuetus.

Potrēba.

O. Kar nsl. trēba ali potrēba a) usus, b) res, negotium, c) necessitas, res necessaria, tudi potrēbizna, d) sacrificium; — iestī opus est.

S. Potrēbīnŭ je razun necessarius, tudi utilis, opportunus, potrēbistvo aptitudo, črez — abusus; potrēbiti - bljati purgare, pa tudi terere, delere, perdere.

Potrašiti.

O. Potrašŭ - siši quassare, trašiti quatere; conspergere, potrašŭ terrae motus, - sīnŭ adj.

S. Rabi Vam i potrusna i potresna; vjema se tedaj s potrešti. Nekteri pišejo nsl. potrošiti, kakor hrov. serb. potrošiti, — se; trošak i potrošak; nsl. strošek sumtus; jaz raji potrositi-sim (cf. nesti-nositi).

Počuvū.

O. I počuvīstvo sensus.

S. Počuvīlivū sentiens i počuvīnū qui sentitur.

Pojata.

O. Tectum, domus, conclave.

S. Nsl. tudi pojatina, v pesmi za poslopje; sicer horreum, stabulum, kar serb. (cf. jato agmen.)

Praviti.

O. Dirigere, praeesse, recte tractare, ducere, gubernare p. crikovī, prēstolī, stado, hudožistvo (t. j. umetništvo).

S. Vendar tudi saec. XI: nota praviti narrare glag., kakor nsl. Sicer pa čem svobodno rabiti lepe oblike: pravo adv. *κατ' εὐθὺς* recte, amen, pravy-ū-ī-ê vere, recte, amen; pravū adj. *ἐυθύς, ὀρθός* rectus (Vuk. prav, a, o insons, rectus; prāvī verus p. pravī Srbīn, pravī Turčin); pravī f. rectum, ius cf. sa suimi pravmi; pravīda veritas, iustitia, opus iustitiae, nsl. pravda lis, pravina-yni, pravostī-ota-styni - vīstvije rectitudo, pravostīnū rectitudinis (rechtschaffen), pravīstvo iuste factum, pravilo - līnikū regula; - līnē secundum regulam, pravitelī magister, praefectus, — līnica praeposita, pravīdivū-dīnikū-dīnū iustus, pravīdovati emendare, nsl. pravdati se ali pravdovati, serb. excusare, purgare; pravīci m. via recta, nsl. in serb. pravec t. j. pravīčni, nasprot krivec t. j. krivīčni ali krivīčnik.

Pralija.

O. Pralija quae lavat; pralīnikū fullo.

S. Nsl. navadno perica, pralja lotrix ali perilja; kakor vodilja, šivilja, serb. porodilja.

Praskavica.

O. Strepitus factus ad terrendos hostes; alio loco videtur esse instrumentum musicum.

S. Praskati nsl. scabere, prasniti crepare, serb. prasniti erumpere, praska tumult, schramme (cf. vraska VI, 14); praskavec herber wein.

Prati.

O. Prati 1) pera - reši a) ferire, b) conculcare, c) lavare; 2) ferri, salire, volare, calce ferire; 3) porja - ješi scindere.

S. Znamenit glagol! Pri 1) imate na pr. prati lavare, praljka malleus lotorius, perača, perica; pratež f. gepäck supellex stsl. prateži f. sarcinae, merx; pratiti comitari pisarijo i sedanji Slovani, pratoja comitatio; rus. prati čes. práti ferire, i nsl. prati, oprati koga ob tla itd.; pri 2) pišete: cf. pero et nsl. srakoper; pri 3) nsl. parati, raspranje zemlje chasma, cf. plati; morebiti tudi stsl. prakū m. machina bellica ad expugnandas urbes, in celo prašta f. funda, turris, nsl. prača, frača, — štinū fundae, praštīnikū funditor, — ako se ne vjema s praštati (cf. prost, prostiti).

Zgodovina za mladost.

(Konec.)

Pred mladenčem naj se potem razgrinjajo zgodbe drugih evropejskih narodov. Njegov duh ga žene naprej, in njegovo spoznanje se je toliko ojačilo, da more razumeti gibanje in sukanje celih narodov in ljudstev, in da zapopada svet, katerega prehodi v svojih mislih. Ako je mladeneč pridno bral klasikarje, mogel se bo tudi povzdigniti do te stopnje, da bo razumel stališče, na katerem je stal in ravnal vsak narod. Ako se bo mladi človek tako primerno vodil do sedanje zgodovine, bode razumel samega sebe in prišel do moških let, in spoznal bo svojo nalogo; v svojem delokrogu bo delal samostalno in vse razmere bo po pameti sukal.

Tako pripravljen mladeneč se vpelje v širok svet občne povestnice, ktera nam razodeva naj višje bitje v zgodbah našega rodū. Nahajamo dela, ktera se mladosti z velikim hrupom razglašajo; pa večjidel nimajo nič drugega v sebi, kakor suhe zamerke; naštevajo slavne može in dogodbe, popisujejo strahovite vojske in kervave boje, ter nakopičijo števila, katerih se spomin vstraši, ker ga po nepotrebnem preobladajo. To vse še ni občna povestnica, in kratkovidnemu otroku se tudi ne more razgerniti, drugače naredi se v njegovi glavi čudna zmes, ktera pravo spoznanje zgodovine le zaderžuje.